

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTIDA DIREKTOR
O'RINBOSARINING LIDERLIK SALOHİYATINI OSHIRISH ORQALI
TA'LIMIY FAOLIYATNI TUBDAN TAKOMILLASHTIRISH

Jizzax viloyati Jizzax shahar 21-son DMTT

direktor o'rinbosari

Muqumova Farog'at Turg'unbayevna

Annatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotida direktor o'rinbosarining liderlik salohiyati va innovatsion faoliyatni tashkil etishdagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish, pedagogik jamoa faoliyatini muvofiqlashtirish hamda ta'lim-tarbiya sifatini oshirish masalalari tahlil qilingan.

Аннотация: В данной статье рассматривается лидерский потенциал заместителя директора в сфере дошкольного образования и роль организации инновационной деятельности. Также анализируются вопросы внедрения современных педагогических технологий в эффективную организацию образовательного процесса, координацию деятельности педагогического коллектива и повышение качества образования.

Annotation: This article discusses the leadership potential of the deputy director in preschool education and the role of the organization of innovative activities. It also analyzes the issues of introducing modern pedagogical technologies in the effective organization of the educational process, coordinating the activities of the pedagogical team, and improving the quality of education.

Kalit so'zlar: rahbar, maktabgacha ta'lim tashkilotlari, boshqaruv, ta'lim tizimi, metodik boshqarish, innovatsion faoliyat, pedagogik jarayon.

Ключевые слова: лидер, дошкольные образовательные организацион, менеджмент, образовательная система, методическое руководство, инновационная деятельность, педагогический процесс.

Key words: leader, preschool educational organizations, management, educational system, methodical management, innovative activity, pedagogical process.

Direktor o‘rinbosari ta’limiy faoliyatni tashkil etishda metodik ishlarni yo‘lga qo‘yish, mashg‘ulotlar sifati va samaradorligini tahlil qilish, pedagoglar bilan hamkorlikni kuchaytirish, ota-onalar bilan ishlash tizimini takomillashtirish, shuningdek, tarbiyalanuvchilarning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda ta’lim-tarbiya jarayonini rivojlantirish kabi ko‘plab mas’uliyatli vazifalarni amalga oshiradi. Bunday vazifalarni samarali bajarish uchun esa direktor o‘rinbosarida nafaqat kasbiy bilim, balki **liderlik salohiyati**, ya’ni jamoani boshqarish, motivatsiya berish, muammolarga tezkor yechim topish, ijtimoiy-psixologik muhitni sog‘lomlashtirish, jamoada hamjihatlik va ishonchni shakllantirish kabi muhim kompetensiyalar rivojlangan bo‘lishi lozim.

Liderlik - bu guruhning alohida a‘zolari xatti-harakatlarining psixologik xarakteristikasi, rahbarlik esa guruhdagi munosabatlarning ijtimoiy xarakteristikasi va birinchi navbatda boshqaruv va bo‘ysunish rollarini taqsimlash nuqtai nazaridir. Liderlikdan farqli o‘laroq, rahbarlik jamiyat tomonidan tartibga solinadigan huquqiy jarayon sifatida faoliyat yuritadi. Biroq, ushbu farqlarga qaramay, rahbar ham, lider ham tashkilot xodimlarini rag‘batlantirish, ularni muayyan vazifalarni hal qilishga yo‘naltirish, ushbu vazifalarni hal qilish vositalariga g‘amxo‘rlik qilish bilan bog‘liq bir xil turdagi muammolarni hal qilmoqda.

Bugungi kunda maktabgacha ta’lim tizimini takomillashtirish, ta’lim sifatini oshirish va zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini joriy etish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Bu jarayonda maktabgacha ta’lim tashkiloti rahbarlari, xususan, direktor o‘rinbosarining

liderlik salohiyati muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki direktor o‘rinbosari ta’lim jarayonini tashkil etish, pedagoglar faoliyatini muvofiqlashtirish hamda innovatsion g‘oyalarni amaliyotga tatbiq etishda yetakchi bo‘g‘in hisoblanadi.

Lider - odamlarni ruhlantiradi va xodimlarda g‘ayrat uyg‘otadi, ularga kelajak haqidagi tasavvurlarini beradi va ularning yangi sharoitga moslashishiga, o‘zgarish bosqichidan o‘tishiga yordam beradi.

Maktabgacha ta’lim tashkilotida direktor o‘rinbosarining liderlik salohiyati ta’lim jarayonining samarali tashkil etilishida muhim omillardan biri hisoblanadi. Direktor o‘rinbosari nafaqat boshqaruv vazifalarini amalga oshiruvchi rahbar, balki pedagogik jamoani birlashtiruvchi, ularni yangi g‘oyalar sari ilhomlantiruvchi va ta’lim sifatini oshirishga yo‘naltiruvchi yetakchi shaxsdir.

Zamonaviy maktabgacha ta’lim tizimi rahbarlardan yuqori darajadagi kasbiy bilim, strategik fikrlash, kommunikativ ko‘nikmalar va innovatsion yondashuvni talab etadi. Shu sababli direktor o‘rinbosari pedagoglar faoliyatini muvofiqlashtirish, ta’limiy faoliyatni samarali tashkil etish, ota-onalar bilan hamkorlikni rivojlantirish hamda bolalarning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda ta’lim-tarbiya jarayonini takomillashtirishga alohida e’tibor qaratishi zarur.

Bundan tashqari, rahbarning liderlik fazilatlari jamoada sog‘lom ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirish, pedagoglarning kasbiy motivatsiyasini oshirish va innovatsion g‘oyalarni amaliyotga joriy etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Rahbar o‘z ustida doimiy ishlashi, yangi bilim va ko‘nikmalarni egallab borishi orqali tashkilot faoliyatining samaradorligini yanada oshiradi.

Liderlik sifatlarini rivojlantirish usullari

Direktor o‘rinbosarining liderlik salohiyatini oshirish quyidagi yo‘nalishlarda amalga oshiriladi:

- boshqaruv va pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish;

- kommunikativ ko‘nikmalarni mustahkamlash;
- jamoa bilan samarali hamkorlikni yo‘lga qo‘yish;
- innovatsion texnologiyalar va zamonaviy metodlarni o‘zlashtirish;
- o‘z ustida doimiy ishlash va kasbiy malakani oshirish.

Maktabgacha ta’lim tizimida shaxsining liderlik fazilatlari tashkilotning muvaffaqiyati va ta’limiy faoliyat samaradorligining asosiy omillaridan biridir. Zamonaviy direktor nafaqat boshqaruvchi, balki jamoani ilhomlantiruvchi, innovatsiyalarni joriy etuvchi, bolalar tarbiyasi va rivojlanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatuvchi lider bo‘lishi zarur.

Liderlik sifatlarini ta’limiy faoliyatda qo‘llash

Direktor o‘rinbosarining liderlik fazilatlari nafaqat boshqaruvda, balki ta’lim-tarbiya jarayonining sifatini oshirishda ham muhim rol o‘ynaydi:

🌈 **Pedagoglarni ilhomlantirish orqali** – o‘qituvchilarning kasbiy motivatsiyasini kuchaytirish va yangiliklarga ochiqqligini ta’minlash.

🌈 **Bolalarning rivojlanishiga e’tibor qaratish orqali** – ta’limiy faoliyat markazlarini samarali tashkil etish.

🌈 **Hamkorlikni kengaytirish orqali** – ota-onalar, mahalla va ta’lim muassasalari o‘rtasida o‘zaro hamkorlikni mustahkamlash.

🌈 **Natijadorlik monitoringi orqali** – pedagogik jarayonning sifatini tahlil qilish va takomillashtirish.

Har qanday rahbar yangilik kiritishda yangi g‘oya va usullarni yaratish hamda ularni amaliyotga joriy etish orqali tashkilot faoliyatida sifat o‘zgarishlarini yuzaga keltiradi. Maktabgacha ta’lim tashkilotida direktor o‘rinbosari ham innovatsion faoliyatni tashkil etishda muhim rol o‘ynaydi. U pedagogik jarayonni takomillashtirish, zamonaviy metod va texnologiyalarni joriy etish hamda ta’lim jarayonini samarali tashkil etishga rahbarlik qiladi. Texnologiya esa ma’lum bir faoliyat jarayonida

qo'llaniladigan usullar, metodlar va vositalar majmuasi bo'lib, maktabgacha ta'lim tizimida u bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu sababli direktor o'rinbosari pedagogik jamoa faoliyatini muvofiqlashtirib, ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanishni yo'lga qo'yadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning asosiy maqsadi ta'lim-tarbiya jarayonini modernizatsiya qilish, bolalarning intellektual, ijodiy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlashdan iboratdir. Bu jarayonda direktor o'rinbosari pedagoglarning kasbiy faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi, metodik ishlarni tashkil etadi hamda zamonaviy pedagogik modellarni amaliyotga joriy etishga ko'maklashadi.

Shuningdek, maktabgacha ta'lim tashkilotida malakali pedagog kadrlarni tanlash va ularning kasbiy rivojlanishini ta'minlash ham direktor o'rinbosarining muhim vazifalaridan biridir. Chunki kelajak avlod tarbiyasi aynan maktabgacha ta'lim davridan boshlanadi. Shu sababli ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo'llash, pedagoglarning bilim va ko'nikmalarini muntazam oshirib borish orqali yuqori natijalarga erishish mumkin. Zamonaviy maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish esa ta'lim sifatini oshirishga va tizimning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Bugungi kunga qadar keng Vatanimizdagi bolalar bog'chalarida qo'llaniladigan yuzdan ortiq ta'lim texnologiyalari mavjud. Zamonaviy ta'lim tizimi rahbarlardan yuqori darajadagi kasbiy bilim, boshqaruv mahorati, strategik fikrlash, kommunikativ ko'nikmalar hamda innovatsion yondashuvni talab etadi. Shu sababli direktor o'rinbosari o'z faoliyatida pedagoglar, ota-onalar va jamoatchilik bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yishi, ta'lim-tarbiya jarayonini bolalarning yosh xususiyatlari va zamonaviy pedagogik talablar asosida tashkil etishi muhimdir.

Liderlik salohiyatini rivojlantirish shakllari

Xulosa qilib aytganda, Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tashkilotida direktor o'rinbosarining liderlik salohiyatini oshirish ta'lim sifatini yuksaltirishning muhim omillaridan biridir. Zamonaviy rahbar sifatida direktor o'rinbosari o'z yetakchilik qobiliyatlarini doimiy rivojlantirib borishi va ularni ta'limiy faoliyatga samarali tatbiq etishi zarur. Bu esa maktabgacha ta'lim tizimining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Moliyaviy boshqaruv, normativ-huquqiy hujjatlar bilan ishlash va byudjetni samarali taqsimlash kabi iqtisodiy bilimlar ham rahbarning muvaffaqiyatli faoliyati uchun muhim omillardandir. Shuningdek, rahbar xodimlar zamon talablariga mos holda o'zlarini rivojlantirish, doimiy ravishda yangi bilim va ko'nikmalarni egallashni maqsad qilgan bo'lishlari lozim. Yuqoridagilar asosida aytish mumkinki, zamonaviy rahbar – bu nafaqat boshqaruvchi, balki o'zgarmas lider, pedagogik jarayonlar innovatori va jamoani birlashtiruvchi shaxsdir. Ularning sifatli boshqaruvi orqali maktabgacha ta'lim tizimi samaradorligi oshib, kelajak avlod tarbiyasida yuqori natijalarga erishish imkoniyati yaratiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 10 iyundagi PQ-5144-son qarori.

2. F.R.Qodirova, Sh.Q.Toshpo'latova, N.M.Kayumova, M.N.A'zamova
Maktabgacha pedagogika T-"Ma'naviyat" 2018y.
3. Tretyakov P.I. "Maktabgacha ta'lim muassasasi: natijalarga ko'ra pedagogik
jarayonni boshqarish", M., UTs "Perspektiva", 2010y.
4. Рахматуллаева, П. М., & Махкамова, М. А. (2022). Yoshlar ta'lim sifatini
oshirishda motivatsiyaning o'rni yoxud ulkan maqsadlar sari dastlabki qadam. Central
Asian Research Journal
5. Karimova N.Q "Maktabgacha ta'lim muassalari boshqaruvining dolzarb
muammolari"3-4B(2021)